

Sygn. akt II C 562/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2014 roku

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie Wydział II Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Dubinowicz – Motyk

Protokolant: Julita Kowalczyk

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2014 roku na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. w Ł.

przeciwko Szpitalowi (...) im. (...) J. B. Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w W.

o zapłatę kwoty 485 705,25zł

I zasądza od pozwanego Szpitala (...) im. (...) J. B. Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w W. na rzecz powódki (...) S.A. z siedzibą w Ł. kwotę 54 480,53zł (pięćdziesiąt cztery tysiące czterysta osiemdziesiąt złotych pięćdziesiąt trzy grosze grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 5 lutego 2013 roku do dnia zapłaty;

II umarza postępowanie w części dotyczącej żądania zasądzenia kwoty 725,57zł (siedemset dwadzieścia pięć złotych pięćdziesiąt siedem groszy);

III oddala powództwo w pozostałym zakresie;

IV zasądza od powódki (...) S.A. w Ł. na rzecz pozwanego Szpitala (...) im. (...) J. B. Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w W. kwotę 2958zł (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt osiem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt II C 562/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 5 lutego 2013 roku (...) S.A. w Ł. wniosła o zasądzenie od Szpitala (...) im. (...) J. B. Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w W. kwoty 485 705,25zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu według norm przepisanych. Powodowa spółka wskazała, iż w ramach łączącej ją z (...) sp. z o.o. w W. umowy o współpracy w zakresie analiz finansowych służb zdrowia i udzielaniu poręczeń, w dniu 17 września 2012 roku zawarła z (...) sp. z o.o. w W. umowę poręczenia zobowiązań pozwanego szpitala wobec (...) sp. z o.o. w W. wynikających z 34 wyszczególnionych faktur VAT. Ponieważ w wyznaczonym dodatkowym terminie pozwany szpital nie uregulował w/w zobowiązań wobec (...) sp. z o.o., w dniu 28 września 2012 roku powodowa spółka zapłaciła na rzecz wierzyciela strony pozwanej należności wynikające z owych faktur w zakresie należności głównej i odsetek za opóźnienie, wykonując swe zobowiązanie wynikające z umowy poręczenia i wstępując na podstawie art. 518§1 pkt 1 kc w prawa zaspokojonego wierzyciela. Strona powodowa wyjaśniła przy tym, że na dochodzoną pozwem kwotę składają się: należność główna w wysokości 437 976,56zł i odsetki za opóźnienie naliczone do dnia wniesienia pozwu w wysokości 47 976,56zł. (pozew k.2-6)

W dniu 11 marca 2013 roku Sąd Okręgowy w Łodzi wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym sygn. I Nc 59/13, uwzględniając żądanie pozwu. (k.201)

Nakaz ten utracił moc w całości na skutek wniesienia sprzeciwu przez pozwanego Szpital (...) im. (...) J. B. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w W.. Pozwany w pierwszej kolejności podniósł zarzut niewłaściwości miejscowej Sądu Okręgowego w Łodzi, a ustosunkowując się merytorycznie do żądania pozwu wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodowej spółki na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwany wywodził, iż umowa poręczenia zawarta w dniu 17 września 2012 roku między powódką (...) S.A. w Ł. a (...) sp. z o.o. w W. jest nieważna, powołując jako przyczyny nieważności umowy jej pozorność i sprzeczność z umownym zakazem cesji, jej sprzeczność z zasadami współzycia społecznego, jej sprzeczność z art. 54 ust.5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej i obowiązującymi wcześniej odpowiednimi przepisami ustawy o zakładach opieki zdrowotnej (k.104-113) oraz zarzut obejścia w/w przepisów ustawy (k.466). Z tzw. ostrożności procesowej strona pozwana wnosila o to, by w wypadku uwzględnienia powództwa, zasądzona kwota została rozłożona na raty na podstawie art. 320 kpc, powołując się na dramatyczną sytuację finansową pozwanego szpitala (k.334)

Postanowieniem z dnia 22 kwietnia 2013 roku Sąd Okręgowy w Łodzi stwierdził swą niewłaściwość miejscową i przekazał sprawę do rozpoznania tut. Sądowi. (k.183).

(...) S.A. w Ł. podtrzymywała żądanie pozwu, wyrażając pogląd, iż umowa poręczenia zawarta przez nią z (...) sp. z o.o. w W. jest ważna i spłata poręczonych zobowiązań strony pozwanej skutkowała ich nabyciem przez powodową spółkę z mocy art. 518§1 pkt 1 kc (k.192-204). Na rozprawie w dniu 27 marca 2014 roku powodowa spółka cofnęła pozew ze zrzeczeniem się roszczenia w części dotyczącej kwoty 725,57zł, stanowiącej należność ujętą w fakturze VAT nr (...) i domagała się zasądzenia od pozwanego kwoty 484 979,68zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 485 705,25zł od dnia wniesienia pozwu do dnia 18 kwietnia 2013 roku i od kwoty 484 979,68zł od dnia 19 kwietnia 2013 roku do dnia zapłaty (k.465).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Szpital (...) im. (...) J. B. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w W. zawarł z (...) sp. z o.o. w W. w dniu 13 lutego 2009 roku umowę nr (...) (kontrakt serwisowy) o obsługę serwisową aparatury medycznej w okresie 36 miesięcy począwszy od 13 lutego 2009 roku. Szpital zobowiązał się do płatności zryczałtowanego wynagrodzenia za w/w usługi serwisowe w kwocie 13 409,83zł brutto.

W wykonaniu w/w umowy (...) sp. z o.o. wystawiła Szpitalowi (...) im. (...) J. B. Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w W. faktury Vat o numerach: - (...) z dnia 12 grudnia 2011 roku na kwotę 13 409,83zł z terminem płatności 17 stycznia 2012 roku, - (...) z dnia 11 stycznia 2012 roku na kwotę 13 409,83zł z terminem płatności 16 lutego 2012 roku, - (...) z dnia 28 lutego 2012 roku na kwotę 13 409,83zł z terminem płatności 4 kwietnia 2012 roku.

Strona pozwana nie zapłaciła na rzecz (...) sp. z o.o. należności ujętych w w/w fakturach.

niesporne, nadto umowa z załącznikami (k.137-144), faktury (k.40, 49-50, 54-55).

Szpital (...) im. (...) J. B. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w W. zawarł z (...) sp. z o.o. w W. w dniu 23 listopada 2009 roku umowę nr (...) dzierżawy analizatora do białek specyficznych na okres do dnia 22 lipca 2012 roku, zobowiązując się do płatności czynszu dzierżawnego w kwocie 122zł brutto miesięcznie.

W wykonaniu w/w umowy (...) sp. z o.o. wystawiła Szpitalowi (...) im. (...) J. B. Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w W. faktury Vat o numerach: - (...) z dnia 5 grudnia 2011 roku na kwotę 122zł tytułem czynszu dzierżawy za listopad 2011 roku, z terminem płatności 10 stycznia 2012 roku, - (...) z dnia 4 stycznia 2012 roku na kwotę 122zł tytułem czynszu dzierżawy za grudzień 2011 roku, z terminem płatności 9 lutego 2012 roku, - (...) z dnia 3 lutego 2012 roku na kwotę 122zł tytułem czynszu dzierżawy za styczeń 2012 roku, z terminem płatności

10 marca 2012 roku, - (...) z dnia 5 marca 2012 roku na kwotę 122zł tytułem czynszu dzierżawy za luty 2012 roku, z terminem płatności 10 kwietnia 2012 roku, - (...) z 4 kwietnia 2012 roku na kwotę 122zł tytułem czynszu dzierżawy za marzec 2012 roku, z terminem płatności 10 maja 2012 roku, - (...) z dnia 3 maja 2012 roku na kwotę 122zł tytułem czynszu dzierżawy za kwiecień 2012 roku, z terminem płatności 8 czerwca 2012 roku, - (...) z dnia 5 czerwca 2012 roku na kwotę 122zł tytułem czynszu dzierżawy za maj 2012 roku, z terminem płatności 11 lipca 2012 roku, - (...) z dnia 4 lipca 2012 roku na kwotę 122zł tytułem czynszu dzierżawy za czerwiec 2012 roku, z terminem płatności 9 sierpnia 2012 roku.

Strona pozwana nie zapłaciła na rzecz (...) sp. z o.o. należności ujętych w w/w fakturach.

Niesporne, nadto: umowa (k.121-126), faktury (k.39, 48, 53,58, 67, 76, 80, 83)

Szpital (...) im. (...) J. B. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w W. zawarł z (...) sp. z o.o. w W. w dniu 29 czerwca 2010 roku umowę nr (...) o dostawę odczynników na okres do 31 lipca 2012 roku, zobowiązując się do płatności wynagrodzenia.

W §7 ust. 2 umowy strony wykluczyły możliwość dokonywania przelewu wierzytelności powstałych w wyniku realizacji umowy bez pisemnej zgody pozwanego jako zamawiającego.

W wykonaniu w/w umowy (...) sp. z o.o. wystawiła Szpitalowi (...) im. (...) J. B. Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w W. faktury Vat o numerach: - (...) z dnia 21 grudnia 2011 roku na kwotę 1 950,66zł z terminem płatności 26 stycznia 2012 roku, - (...) z dnia 20 marca 2012 roku na kwotę 2 912,48zł z terminem płatności 25 kwietnia 2012 roku, - (...) z dnia 26 kwietnia 2012 roku na kwotę 2 545,52zł z terminem płatności 1 czerwca 2012 roku.

Strona pozwana nie zapłaciła na rzecz (...) sp. z o.o. należności ujętych w w/w fakturach.

Niesporne, nadto: umowa (k.127-130), faktury (k.44-45, 59, 73)

Szpital (...) im. (...) J. B. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w W. zawarł z (...) sp. z o.o. w W. w dniu 2 maja 2011 roku umowę nr (...) o dostawę odczynników w okresie do 31 lipca 2012 roku, zobowiązując się do płatności wynagrodzenia.

W §10 ust. 2 umowy strony wykluczyły możliwość dokonywania przelewu wierzytelności powstałych w wyniku jej realizacji, bez pisemnej zgody szpitala jako zamawiającego.

W wykonaniu w/w umowy (...) sp. z o.o. wystawiła Szpitalowi (...) im. (...) J. B. Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w W. faktury Vat o numerach: - (...) na kwotę 11 209,41zł z terminem płatności 28 grudnia 2011 roku, - (...) na kwotę 725,57zł z terminem płatności 1 lutego 2012 roku, - (...) na kwotę 6 390,06zł z terminem płatności 25 lutego 2012 roku, - (...) na kwotę 1 786,68zł z terminem płatności 4 kwietnia 2012 roku, - (...) na kwotę 9 201,14zł z terminem płatności 27 kwietnia 2012 roku, - (...) na kwotę 714,36zł z terminem płatności 10 maja 2012 roku, - (...) na kwotę 1 931,44zł z terminem płatności 1 czerwca 2012 roku, - (...) na kwotę 6 720,87zł z terminem płatności 1 czerwca 2012 roku, - (...) na kwotę 564,15zł z terminem płatności 13 czerwca 2012 roku, - (...) na kwotę 1 128,30zł.

Strona pozwana nie zapłaciła na rzecz (...) sp. z o.o. należności ujętych w w/w fakturach, z wyjątkiem faktury VAT nr (...) na kwotę 725,57zł, która została opłacona w kwietniu 2013 roku.

Niesporne, nadto: umowa (k.132-135), faktury (37-38, 46-47, 51-52, 56-57, 61-62, 68, 69-70, 71-72, 77), potwierdzenie przelewu (k.455)

Szpital (...) im. (...) J. B. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w W. zawarł z (...) sp. z o.o. w W. w dniu 16 listopada 2011 roku umowę nr (...) o dostawę i montaż lampy do tomografu komputerowego, zobowiązując się zapłacić cenę w kwocie 342 000zł brutto w sześciu miesięcznych równych ratach.

W wykonaniu w/w umowy (...) sp. z o.o. wystawiła Szpitalowi (...) im. (...) J. B. Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w W. w dniu 23 listopada 2011 roku fakturę Vat o numerze (...) roku na kwotę 342 000zł, wskazując terminy płatności: 57 000zł do dnia 22 grudnia 2011 roku, 57 000zł do dnia 22 stycznia 2012 roku, 57 000zł do dnia 22 lutego 2012 roku, 57 000zł do dnia 22 marca 2012 roku, 57 000zł do dnia 22 kwietnia 2012 roku, 57 000zł do dnia 22 maja 2012 roku.

Strona pozwana nie zapłaciła na rzecz (...) sp. z o.o. należności ujętej w w/w fakturze.

Niesporne, nadto: umowa (k.151-154), faktura (42-43).

Szpital (...) im. (...) J. B. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w W. zawarł z (...) sp. z o.o. w W. w dniu 8 marca 2012 roku umowę nr (...) (kontrakt serwisowy) o obsługę serwisową aparatury medycznej w okresie 36 miesięcy począwszy od 8 marca 2012 roku. Szpital zobowiązał się do płatności zryczałtowanego miesięcznego wynagrodzenia za w/w usługi serwisowe w kwocie 15 000zł brutto.

W wykonaniu w/w umowy (...) sp. z o.o. wystawiła Szpitalowi (...) im. (...) J. B. Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w W. faktury Vat o numerach: - (...) z dnia 10 kwietnia 2012 roku na kwotę 15 000zł z terminem płatności 10 maja 2012 roku, - (...) z dnia 7 maja 2012 roku na kwotę 15 000zł z terminem płatności 6 czerwca 2012 roku, - (...) z dnia 6 czerwca 2012 roku na kwotę 15 000zł z terminem płatności 6 lipca 2012 roku, - (...) z dnia 6 lipca 2012 roku na kwotę 15 000zł z terminem płatności 5 sierpnia 2012 roku.

Strona pozwana nie zapłaciła na rzecz (...) sp. z o.o. należności ujętych w w/w fakturach.

Niesporne, nadto: umowa (k.144-149), faktury (65-66, 74-75, 78, 81).

Szpital (...) im. (...) J. B. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w W. zawarł z (...) sp. z o.o. w W. w marcu 2012 roku umowę o naprawę analizatora, zobowiązując się do zapłaty wynagrodzenia.

W wykonaniu w/w umowy (...) sp. z o.o. wystawiła Szpitalowi (...) im. (...) J. B. Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w W. fakturę Vat o numerze (...) z dnia 30 marca 2012 roku na kwotę 3 742,56zł z terminem płatności 5 maja 2012 roku.

Strona pozwana nie zapłaciła na rzecz (...) sp. z o.o. należności ujętej w w/w fakturze.

Niesporne, nadto: formularz zamówienia (k. 150), faktura (k.63-64)

(...) sp. z o.o. w W. w 2012 roku miała około 1000 klientów działających na rynku medycznym, z czego prawie 80% stanowiły publiczne zakłady służby zdrowia, które z opóźnieniem regulowały swoje zobowiązania. Opóźnienia w płatnościach tak znacznej ilości klientów stanowiły problem dla władz spółki (...) sp. z o.o., które były zobowiązane do dbania o płynność finansową i osiągania wyników finansowych ustalanych przez S. (...), będącą udziałowcem (...) sp. z o.o. – władze spółki dążyły do wypracowania kompleksowych rozwiązań zapewniających płynność płatności jednostek sektora publicznego, nie będąc zainteresowanymi występowaniem przeciwko poszczególnym klientom na drogę postępowania sądowego.

Już kilka lat przed 2012 rokiem (...) sp. z o.o. współpracowała z (...) S.A., zawierając cyklicznie umowy sprzedaży wierzytelności i umowy poręczenia.

W 2012 roku (...) S.A. zaproponowała (...) sp. z o.o. zawarcie umowy o współpracy w zakresie analiz finansowych służb zdrowia i o udzielaniu poręczeń. Umowa ta była negocjowana przez strony przez kilka miesięcy, w wyniku analiz i

negocjacji opracowano jej formularz, do którego załącznikiem był wzór umowy poręczenia. Strony umowy dążyły m.in. do tego by postanowienia umowy nie naruszały ustawowego zakazu dokonywania czynności prawnych prowadzących do zmiany wierzyciela samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej.

Dowody: zeznania świadka Z. M. (k.466-470), zeznania świadka J. S. (k.470-471), zeznania świadka P. S. (k.472-475), zeznania świadka M. P. (k.475-478)

W dniu 12 września 2012 roku między (...) sp. z o.o. w W. a (...) S.A. w Ł. zawarta została umowa o współpracy w zakresie analiz finansowych służb zdrowia i udzielaniu poręczeń. Umowa ta przewidywała, iż: - (...) sp. z o.o. może wystąpić do (...) S.A. z wnioskiem o dokonanie analizy finansowej swoich dłużników będących jednostkami służby zdrowia, doręczając zestawienie faktur wystawionych danemu dłużnikowi obejmujących wierzytelności mające być przedmiotem poręczenia, - w terminie 14 dni (...) S.A. przedstawi (...) sp. z o.o. analizę sytuacji finansowej dłużnika, określając termin w którym dłużnik będzie mógł dokonać zapłaty (za którą to czynność przewidziano płatność ryczałtową) i wypowie się czy jest zainteresowany udzieleniem poręczenia wierzytelności dłużnika, którego sytuację finansową przeanalizował i na jakich warunkach, - jeśli obie strony będą tym zainteresowane zawrą umowę poręczenia w/w wierzytelności dłużnika, którego analiza finansowa dotyczyła, a następnie (...) sp. z o.o. zawiadomi o tym swojego dłużnika, wyznaczy mu termin zapłaty zobowiązań wskazany w analizie finansowej wykonanej przez (...) S.A., a jeśli dłużnik w tym terminie zobowiązań nie spłaci – (...) S.A. dokona zapłaty za dłużnika i wstąpi w prawa (...) sp. z o.o. na podstawie art. 518§1 pkt 1 kc.

Dowód: umowa o współpracy z 12 września 2012 roku z załącznikami (k.9-21)

W dniu 14 września 2012 roku (...) sp. z o.o. wystąpił do (...) S.A. z wnioskiem o dokonanie (...) Szpitala (...) im. (...) J. B. Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w W., dołączając zestawienie wymienionych powyżej 34 faktur obejmujących wierzytelności przysługujące jej wobec pozwanego szpitala.

(...) sp. z o.o. zleciła (...) S.A. ponadto wykonanie analizy finansowej ponad 20 swoich dłużników.

(...) S.A. w tym samym dniu, tj. 14 września 2012 roku, wykonała analizę finansową pozwanego szpitala, stwierdzając iż powinien on uregulować swoje zobowiązania w terminie 83 dni od powstania zobowiązania.

W okresie od 12 września 2012 roku do 16 września 2012 roku (...) S.A. dokonała analiz finansowych co najmniej 16 dłużników (...) sp. z o.o.; zadanie to wykonywało 10 pracowników zatrudnionych w dziale ryzyka, opierając się na informacjach z publicznie dostępnych bilansów i wiedzy o rozrachunkach konkretnego dłużnika.

Dowód: analiza finansowa (k.38), zeznania świadka Z. M. (k.466-470), zeznania świadka P. S. (k.472-475), zeznania świadka M. P. (k.475-478)

W dniu 17 września 2012 roku między (...) sp. z o.o. a (...) S.A. w W. zawartych zostało co najmniej dwadzieścia jeden umów poręczenia, w tym umowa nr (...) dotycząca poręczenia zobowiązań Szpitala (...) im. (...) J. B. Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w W. wobec (...) sp. z o.o. wynikających z umów wyszczególnionych powyżej w uzasadnieniu i ujętych w wymienionych powyżej fakturach, w łącznej kwocie 437 728,69zł wraz z odsetkami za opóźnienie.

(...) sp. z o.o. zobowiązała się do udzielenia pozwanemu szpitalowi ostatecznego terminu do spełnienia świadczenia w oparciu o analizę finansową wykonaną przez (...) S.A. i poinformowania o zawarciu umowy poręczenia oraz do zapłaty na rzecz (...) S.A. prowizji za poręczenie w kwocie 8 359,50zł.

Strony przewidziały, iż w razie niespłacenia zobowiązania przez pozwanego szpitala wobec (...) sp. z o.o. w terminie określonym w ostatecznym wezwaniu do zapłaty, (...) sp. z o.o. wezwie (...) S.A. do spłaty w ciągu 5 dni poręczonego zobowiązania oraz że (...) S.A. w dniu 28 września 2012 roku spłaci poręczone zobowiązanie, obejmujące należność główną i odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczone liczone od daty wymagalności zobowiązania do dnia jego zapłaty przez poręczyciela dłużnika. Za spłatę poręczonego zobowiązania przewidziano wynagrodzenie dla (...) S.A.,

stanowiące równowartość spłaconych odsetek za opóźnienie, o jaką to kwotę pomniejszona miała zostać kwota wpłaty dokonywanej przez (...) S.A. w wykonaniu umowy poręczenia.

Dowód: umowa poręczenia z załącznikami (k.22-33)

Przyjęty przez strony umowy poręczenia termin wypełnienia swego zobowiązania przez (...) S.A. jako poręczyciela (tj. 28 września 2012 roku) był przedmiotem uzgodnień stron – (...) sp. z o.o. dążyła do tego by termin wpłaty określono przed końcem września jako końcem roku finansowego, by móc wykazać w sprawozdaniach finansowych wpływ środków pieniężnych od (...) S.A.

Dowód: zeznania świadka J. S. (k.471)

Pismem z dnia 18 września 2012 roku (...) sp. z o.o. udzieliła pozwanemu szpitalowi ostatecznego terminu do uregulowania należności wynikających z wymienionych powyżej faktur do dnia 27 września 2012 roku, informując iż w wypadku spłaty umorzone zostaną odsetki za opóźnienie za okres od 17 września 2012 roku do 27 września 2012 roku oraz o zawartej z (...) S.A. umowie poręczenia.

Pismo to sporządzono na formularzu, stanowiącym załącznik nr 3 do umowy poręczenia.

Termin płatności w wezwaniu do zapłaty kierowanym do strony pozwanej, (...) sp. z o.o. określiła zgodnie z §1 ust.1 umowy poręczenia, opierając się o wynik analizy finansowej wykonanej przez (...) S.A. Jako początek biegu wynikającego z owej analizy 83 – dniowego termin realizacji zobowiązań i (...) sp. z o.o. i (...) S.A. uznawały dzień wystawienia ostatniej z faktur, będących przedmiotem poręczenia, gdyż ujmowały zestawienie wierzytelności (...) sp. z o.o. wobec pozwanego szpitala będące przedmiotem poręczenia jako „pakiet”.

Dowód: ostateczne wezwanie do zapłaty wraz z załącznikiem (k.35-36), załącznik nr 3 do umowy poręczenia (k.29), zeznania świadka Z. M. (k.466-470), zeznania świadka J. S. (k.470-471), zeznania świadka P. S. (k.472-475), zeznania świadka M. P. (k.475-478)

Pozwany szpital w terminie do dnia 27 września 2012 roku nie zapłacił na rzecz (...) sp. z o.o. należności ujętych w wymienionych powyżej fakturach.

niesporne

W dniu 28 września 2012 roku (...) S.A. w Ł. zapłaciła na rzecz (...) sp. z o.o. w W. kwotę 3 858 817,82zł, stanowiącą płatność wynikającą z 21 umów poręczenia zawartych między tymi spółkami w dniu 17 września 2012 roku. Wskazana kwota obejmowała m.in. należność w wysokości 465 593,69zł, stanowiącą sumę poręczonych zobowiązań pozwanego szpitala wobec (...) sp. z o.o., powiększonych o ustawowe odsetki za opóźnienie.

Dowody: potwierdzenie przelewu (k.95), oświadczenia pracowników księgowości (...) S.A. (k.206-209), oświadczenia (...) sp. z o.o. (k.210)

Pismami z dnia 3 października 2012 roku, 30 października 2012 roku i 3 grudnia 2012 roku (...) S.A. informowała pozwany szpital o dokonanej przez siebie spłacie poręczonych zobowiązań i wzywała do zapłaty należności na jej rzecz. Strona pozwana nie dokonała żadnych płatności na rzecz powodowej spółki.

Niesporne, nadto: wezwania do zapłaty (k.84-94)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się częściowo uzasadnione.

Ustalony stan faktyczny był – w zasadniczej większości – niesporny między stronami, jako że żadna ze stron nie kwestionowała wierzytelności z jakich umów łączących pozwany szpital z (...) sp. z o.o. były przedmiotem poręczenia,

istnienia i wysokości owych wierzytelności ani faktu dokonania zapłaty tych wierzytelności przez (...) S.A. Kwestią sporną było jedynie to, czy w następstwie dokonanej zapłaty owych wierzytelności (...) S.A. w Ł. nabyła je z mocy art. 518§1 pkt 1 kc i jest legitymowana czynnie do domagania się ich zasądzenia od pozwanego szpitala, czy też umowa poręczenia zawarta przez (...) S.A. i (...) sp. z o.o. była nieważna i (...) S.A. nie była podmiotem odpowiedzialnym osobiście za długi pozwanego szpitala i nie wstąpiła w prawa zaspokojonego wierzyciela.

Dla poparcia zarzutu nieważności umowy poręczenia zawartej w dniu 17 września 2012 roku między powódką (...) S.A. w Ł. a (...) sp. z o.o. w W. pozwany szpital przywoływał szereg argumentów, powołując się na pozornosc umowy, sprzeczność umowy z umownym zakazem cesji, sprzeczność umowy z zasadami współżycia społecznego, sprzeczność umowy z art. 54 ust.5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej i obowiązującymi wcześniej odpowiednimi przepisami ustawy o zakładach opieki zdrowotnej czy też na zarzut obejścia w/w przepisów ustawy.

Ostatni z przywoływanych przez stronę pozwaną argumentów jest, zdaniem Sądu, częściowo uzasadniony.

Od 22 grudnia 2010 roku obowiązuje ustawowy wymóg uzyskiwania zgody podmiotu tworzącego samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej na zawarcie umowy mającej na celu zmianę wierzyciela samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, przy czym ustawodawca przewidział rygor nieważności umowy zawartej bez takiej zgody. Regulacja taka pierwotnie zamieszczona była w art. 53 ust. 6 i 7 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 roku o zakładach opieki zdrowotnej, a od czasu wejścia w życie ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (tj. od 1 lipca 2011 roku) zawarta jest w art. 54 ust. 5 i 6 tej ustawy. Istotne jest przy tym, iż przepis art. 53 ust. 6 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 roku o zakładach opieki zdrowotnej stosował się wyłącznie do zobowiązań samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej powstałych po dniu wejścia w życie ustawy nowelizującej, czyli po dniu 22 grudnia 2010 roku (art. 4 ustawy z dnia 22 października 2010 roku o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej). Okoliczność ta jest znacząca w niniejszej sprawie, gdyż jedynie część wierzytelności będących przedmiotem poręczenia przez (...) S.A. w Ł. powstała po dniu 22 grudnia 2010 roku, a zatem po wejściu w życie znowelizowanego przepisu art. 53 ust. 6 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej. Jak szczegółowo wskazano w części wstępnej uzasadnienia przedmiotem poręczenia były wierzytelności wynikające z kilku umów, zawartych w dniu 13 lutego 2009 roku, 23 listopada 2009 roku, 29 czerwca 2010 roku, 2 maja 2011 roku, 16 listopada 2011 roku, 8 marca 2012 roku i 26 marca 2012 roku.

Nie jest przedmiotem sporu, iż (...) sp. z o.o. i (...) S.A. nie ubiegały się o zgodę podmiotu tworzącego pozwany szpital na zawarcie przez siebie w dniu 17 września 2012 roku umowy poręczenia zobowiązań strony pozwanej powstałych z umów zawartych w dniu 2 maja 2011 roku, 16 listopada 2011 roku, 8 marca 2012 roku i 26 marca 2012 roku, albowiem stały na stanowisku, iż umowa poręczenia przez (...) S.A. zobowiązań pozwanego szpitala nie jest „czynnością prawną mającą na celu zmianę wierzyciela”, o jakiej mowa w art. 53 ust. 6 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej i art. 54 ust.5 ustawy o działalności leczniczej. Powodowa spółka powoływała się na to, iż celem i istotą umowy poręczenia było zobowiązanie się przez nią, jako poręczyciela, względem (...) sp. z o.o. do wykonania zobowiązań pozwanego szpitala na wypadek, gdyby dłużnik tych zobowiązań nie wykonał w dodatkowym terminie wyznaczonym przez wierzyciela na podstawie wyniku analizy możliwości finansowych pozwanego szpitala. Strona powodowa nawiązywała więc do definicji ustawowej umowy poręczenia, zamieszczonej w art. 876§1 kc oraz do postanowień zamieszczonych w §1 i §2 umowy poręczenia z dnia 17 września 2012 roku. Analiza zgromadzonych w sprawie dowodów z dokumentów oraz zeznań świadków, w szczególności świadka J. S., prowadzi jednak do wniosku, iż celem stron umowy poręczenia nie było zabezpieczenie przez (...) S.A. wykonania przez pozwany szpital jego zobowiązań w stosunku do (...) sp. z o.o., lecz szybka spłata owych zobowiązań przez (...) S.A., pomniejszonych o prowizję przewidzianą §4 umowy i wstąpienie przez (...) S.A. w prawa zaspokojonego wierzyciela – umowa prowadziła więc w oczywisty sposób do zmiany wierzyciela. Sąd zauważa, iż istotną cechą umowy poręczenia jest istnienie stanu niepewności co do wykonania przez dłużnika stosunku podstawowego swego zobowiązania i przyjęcie przez poręczyciela ryzyka powstania jego obowiązku wykonania zobowiązania jeśli dłużnik nie wykona swego zobowiązania (art. 876§1 kc – „na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał”). Tymczasem powstanie obowiązku zapłaty ze strony (...) S.A. było prawie że pewne dla stron umowy poręczenia, skoro:

- 1) powszechnie znana była i jest zła kondycja finansowa publicznych jednostek służby zdrowia, a obie spółki w §1 umowy o współpracy (k.10) przyznawały iż sektor służby zdrowia obarczony jest ryzykiem nieterminowych płatności,
- 2) sporządzona przez (...) S.A. na wniosek (...) sp. z o.o. analiza sytuacji finansowej pozwanego szpitala (k.34) nie mogła być dokumentem rzetelnym, a miała charakter fikcyjny, zważywszy na to, iż – jak wynika z zeznań świadków - została wykonana w ciągu jednego dnia, równoległe z kilkudziesięcioma analizami innych podmiotów, przez zespół kilku osób, w oparciu o publicznie dostępne dane,
- 3) przyjęty przez strony okres poręczenia trwał zaledwie 10 dni (umowę poręczenia zawarto 17 września 2012 roku, a termin spłaty zobowiązania przez (...) S.A. jako poręczyciela przewidziano na 28 września 2012 roku),
- 4) (...) S.A. poręczał wykonanie przez pozwanego szpitala zobowiązań, mimo iż w chwili zawarcia umowy poręczenia szpital pozostawał w opóźnieniu z zapłatą należności ujętych we wszystkich 34 fakturach (k.27-28), przy czym opóźnienie w płatności większości z nich przekraczało 83-dniowy termin określony przez (...) S.A. jako możliwy termin płatności zobowiązań przez szpital (k.34); wymaga podkreślenia, iż działanie to pozostawało w sprzeczności z oświadczeniami zawartymi w preambule do umowy poręczenia (k.23), gdzie wskazywano że (...) S.A. zgodziła się poręczyć zobowiązania pozwanego szpitala wobec (...) sp. z o.o. na wypadek gdyby szpital nie dokonał płatności na rzecz (...) sp. z o.o. w terminie wskazanym w analizie finansowej wykonanej przez (...) S.A.;
- 5) pozwany szpital praktycznie nie miał możliwości spełnić swoich zobowiązań wobec (...) sp. z o.o., przed zaktualizowaniem się obowiązku poręczyciela, z uwagi na: - znaną powszechnie złą kondycję finansową, - niezwykle krótki termin wyznaczony w dodatkowym wezwaniu do zapłaty (pismo sporządzono 18 września 2012 roku, określając termin zapłaty na 27 września 2012 roku, co przy uwzględnieniu czasu na wysyłkę i dostarczenie korespondencji oznacza, że szpital dysponował okresem ok. 2-3 dni na ewentualną spłatę swoich zobowiązań),
- 6) (...) sp. z o.o. i (...) S.A. określiły w analizowanej umowie poręczenia termin spełnienia świadczenia przez poręczyciela w sposób dogodny dla (...) sp. z o.o., który na koniec września był zobowiązany do sporządzenia sprawozdań finansowych i dążył do wykazania satysfakcjonujących wyników.

Ostatni z przywoływanych faktów wynika z zeznań świadka J. S., które Sąd uznał za wiarygodne, mając na uwadze, iż świadek ten od listopada 2012 roku nie jest już pracownikiem (...) sp. z o.o., a więc - w odróżnieniu od pozostałych przesłuchanych w sprawie osób pełniących funkcję w organach (...) sp. z o.o. lub będących pracownikami powodowej spółki - nie jest w jakikolwiek sposób zainteresowany rozstrzygnięciem niniejszej sprawy. J. S. we wrześniu 2012 roku był dyrektorem finansowym i prokurentem (...) sp. z o.o., podpisywał i umowę o współpracy z (...) S.A. i analizowaną umowę poręczenia, a więc miał wiedzę i o przyczynach zawarcia umowy i o celu jaki zamierzała osiągnąć spółka (...), a który był wiadomy powodowej spółce. Świadek ten spontanicznie stwierdził, że cyt. „umowy te były zawierane po to, żeby jak najszybciej dostać pieniądze” oraz że datę w ostatecznym wezwaniu do zapłaty określono na 27 września 2012 roku „prawdopodobnie wskazano dlatego, że 30 września był koniec roku finansowego i chcieliśmy mieć od M. pieniądze przed końcem roku”. Wymaga zauważenia, iż tej treści relacja świadka stanowi racjonalne wytłumaczenie przyczyn, dla jakich termin wykonania przez (...) S.A. zobowiązań z **21** umów poręczenia zawartych z (...) sp. z o.o. w okresie po 12 września 2012 roku określono na 28 września 2012 roku i tego dnia powodowa spółka zapłaciła na rzecz (...) sp. z o.o. kwotę 3 858 817,82zł (k.95). Żaden z pozostałych przesłuchiwanych w sprawie świadków nie potrafił wiarygodnie wyjaśnić w/w zaistniałej sytuacji, a jest – w opinii Sądu - nieprawdopodobne, by dodatkowy termin płatności zobowiązań dłużników firmy (...) sp. z o.o. wypadł tego samego dnia (tj. 27 września 2012 roku), jeśli miał on być ustalany w oparciu o analizę finansową wykonywaną przez (...) S.A., a więc by analizy finansowe dotyczące różnych podmiotów doprowadziły do określenia tego samego terminu zapłaty różnych zobowiązań powstałych w różnych datach. Odmiennej treści relację świadków Z. M., P. S. i M. P., którzy wskazywali jako cel umowy poręczenia wzmocnienie pozycji (...) sp. z o.o. jako poręczyciela, Sąd uznał za niewiarygodną i podyktowaną swoistą taktyką procesową. Nie można nie zauważyć, iż świadkowie P. S. i M. P. są pracownikami powodowej spółki, a świadek Z. M. jest członkiem zarządu (...) sp. z o.o., która to spółka w razie stwierdzenia nieważności umowy poręczenia jest zobowiązana do zwrotu (...) S.A. otrzymanych od niej środków pieniężnych (§8 umowy poręczenia – k.26)

– tak więc świadkowie ci dążą do wykazania, iż celem umowy poręczenia nie było uzyskanie przez (...) sp. z o.o. znaczącej ilości środków pieniężnych za zbyte wierzytelności i nabycie przez (...) S.A. od (...) sp. z o.o. zobowiązań wobec pozwanego szpitala po korzystnej cenie. Znaczące jest także, iż świadkowie ci nie potrafili wyjaśnić przyczyn zawarcia przez (...) S.A. umowy poręczenia na okres jedynie 10 dni, ekonomicznego sensu tej transakcji skoro poręczono zobowiązania „przeteterminowane” o okres dłuższy niż wskazany w analizie możliwości finansowych czy też mechanizmu skutkującego wykonaniem przez (...) S.A. obowiązków poręczyciela z 21 umów poręczenia w tym samym dniu.

Zgodnie z art. 58§1 kc czynność prawna mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Obejściem ustawy w rozumieniu przytoczonego przepisu jest zachowanie podmiotu, który napotykać prawny zakaz dokonania określonej czynności prawnej „obchodzi” go w taki sposób, że dokonuje innej niezakazanej formalnie czynności w celu osiągnięcia skutku związanego z czynnością zakazaną, a tym samym sprzecznego z prawem. Sąd stoi na stanowisku, iż (...) S.A. i (...) sp. z o.o. zawierając umowę poręczenia przez (...) S.A. zobowiązań pozwanego szpitala wynikających z umów zawartych w dniu 2 maja 2011 roku, 16 listopada 2011 roku, 8 marca 2012 roku i 26 marca 2012 roku dążyły do osiągnięcia skutku polegającego na zmianie wierzyciela pozwanego szpitala bez wymaganej zgody podmiotu tworzącego szpital, obchodząc zakaz ustawowy przewidziany w art. 53 ust. 6 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej i art. 54 ust.5 ustawy o działalności leczniczej, przy wykorzystaniu instytucji poręczenia i wstąpienia w prawa zaspokojonego wierzyciela. Z tego powodu, umowa poręczenia z dnia 17 września 2012 roku w części dotyczącej zobowiązań pozwanego szpitala powstałych z umów zawartych z (...) sp. z o.o. w dniu 2 maja 2011 roku, 16 listopada 2011 roku, 8 marca 2012 roku i 26 marca 2012 roku, ujętych w fakturach szczegółowo opisanych w części wstępnej uzasadnienia, jest nieważna na podstawie art. 58§1 i 3 kc, jako zawarta w celu obejścia zakazu ustawowego wynikającego z art. 53 ust. 6 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej i art. 54 ust.5 ustawy o działalności leczniczej. Skoro zaś powodowa spółka nie stała się poręczycielem owych zobowiązań, spłacenie ich nie skutkowało wstąpieniem w prawa zaspokojonego wierzyciela na podstawie art. 518§1 pkt 1 kc i powódka nie może skutecznie domagać się od pozwanego szpitala wykonania owych zobowiązań. Z tej przyczyny Sąd oddalił powództwo o zapłatę kwoty 430 499,15zł, stanowiącej sumę dochodzonych należności z w/w umów powiększonych o odsetki ustawowe za opóźnienie w spełnieniu świadczenia, obliczone na dzień wniesienia pozwu.

Z uwagi na skuteczne cofnięcie pozwu w części dotyczącej należności w kwocie 725,57zł, postępowanie w tym zakresie podlegało umorzeniu na podstawie art. 355§1 kpc. Należność ta wynikała z umowy zawartej 2 maja 2011 roku, a więc w razie merytorycznego rozstrzygnięcia o niej podlegałaby oddaleniu ze względów przytoczonych powyżej – ustalenie to ma znaczenie dla potrzeb rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

W odniesieniu natomiast do zobowiązań pozwanego szpitala wobec (...) sp. z o.o. powstałych przed dniem 22 grudnia 2010 roku, Sąd uznał umowę poręczenia za ważną, a jej wykonanie przez powodową spółkę za skutkujące nabyciem spłaconych wierzytelności na podstawie art. 518§1 pkt 1 kc. Ustalenie powyższe dotyczy zobowiązań wynikających z umów zawartych 13 lutego 2009 roku, 23 listopada 2009 roku i 29 czerwca 2010 roku na łączną kwotę 48 614,15zł, ujętą w fakturach szczegółowo wymienionych w części wstępnej uzasadnienia, powiększoną o odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia, które na dzień poręczenia wynosiły 3 632,79zł, a na dzień wniesienia pozwu – 5 866,38zł, czyli łącznie kwoty 54 480,53zł. Skoro wskazane umowy zawarte zostały przed dniem 22 grudnia 2010 roku, a więc przed wprowadzeniem do ustawy o zakładach opieki zdrowotnej przepisu art. 53 ust.6, umowa poręczenia zobowiązań wynikających z tych umów nie może być uznana za sprzeczną z owym przepisem ani zmierzającą do jego obejścia, gdyż zakaz wynikający z art. 53 ust.6 ustawy odnosił się jedynie do zobowiązań samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej powstałych po dniu 22 grudnia 2010 roku (art. 4 ustawy z dnia 22 października 2010 roku o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej). Nie zostało także udowodnione, by umowa poręczenia w części dotyczącej poręczenia zobowiązań powstałych z umowy z dnia 29 czerwca 2010 roku była umową pozorną i stanowiła w istocie umowę przelewu wierzytelności wynikających z umowy z dnia 29 czerwca 2010 roku, zawartą z naruszeniem umownego zakazu cesji. O pozorności można mówić, gdy strony umowy nie mają zamiaru wywołania skutków prawnych, chcąc jednocześnie stworzyć okoliczności mające na celu zmylenie osób trzecich (art. 83§1 kc), gdy tymczasem powodowa

spółka zrealizowała umowę poręczenia w sposób dla niej właściwy, a żaden z przeprowadzonych w sprawie dowodów nie potwierdza tezy o braku zamiaru (...) S.A. i (...) sp. z o.o. wywołania skutków prawnych umowy poręczenia. Sąd nie podzielił także poglądu strony pozwanej, jakoby analizowana umowa poręczenia z dnia 17 września 2012 roku była nieważna z uwagi na jej sprzeczność z zasadami współzycia społecznego (art. 58§2 kc). Należy zauważyć, iż pozwany zawierając umowy z (...) sp. z o.o. przyjął na siebie zobowiązanie dokonania zapłaty stanowiącej ekwiwalent za otrzymane świadczenie. Poszukiwanie przez wierzycieli pozwanego dodatkowych sposobów na uzyskanie zapłaty za dostarczone towary i usługi jest zrozumiałe z punktu widzenia przedsiębiorcy i ma uzasadnienie gospodarcze. (...) sp. z o.o. wypełniła swoje zobowiązania umowne, dostarczając pozwanemu towary czy usługi w ustalonym terminie i wolne od wad, pozwany nie płacąc umówionego wynagrodzenia narusza postanowienia umowne i zasady współzycia społecznego, a więc obecnie nie może domagać się ochrony prawnej udzielonej na podstawie art. 5 kc. Wymaga także zaznaczenia, że w następstwie realizacji umowy poręczenia zawartej między (...) sp. z o.o. a (...) S.A. nie zmieniła się ani wysokość długu pozwanego szpitala ani wysokość odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia, a doszło jedynie do zmiany wierzyciela. Mając na uwadze powyższe okoliczności, na podstawie art. 518§1 pkt 1 kc w zw. z właściwymi postanowieniami umów zawartych przez pozwanego szpital z (...) sp. z o.o. w dniu 13 lutego 2009 roku, 23 listopada 2009 roku i 29 czerwca 2010 roku i art. 481§1 i 2 kc oraz art. 482§1 kc, Sąd orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku. Zważywszy na fakt, iż powództwo zostało uwzględnione w niewielkiej części i dotyczyło zobowiązań powstałych przed grudniem 2010 roku, z realizacją których pozwany opóźnia się już kilka lat, Sąd nie znalazł podstaw do skorzystania z możliwości rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty na podstawie art. 320 kpc.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98§1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc i art. 100 kpc, dokonując ich stosunkowego rozdzielenia. Poniesione przez obie strony koszty procesu to uiszczone opłaty skarbowe od pełnomocnictw i wynagrodzenia pełnomocników w kwocie 7200zł, określone na podstawie §6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...), a po stronie powódki dodatkowo kwota 24286zł uiszczona tytułem opłaty sądowej od pozwu. Porównując wysokość kwoty żądanej w pozwie do kwoty zasądzonej, Sąd ustalił, iż powodowa spółka wygrała niniejszą sprawę w około 11%, a strona pozwana jest stroną wygrywającą w około 89%. Powódce należał się więc zwrot 11% poniesionych przez nią kosztów procesu, to jest kwoty 3465,33zł, a pozwanej należał się zwrot 89% poniesionych kosztów procesu, to jest kwoty 6423,13zł. Ostatecznie Sąd zasądził od powodowej spółki na rzecz pozwanego szpitala kwotę stanowiącą różnicę między w/w kwotami, czyli 2958zł.